

L. Vrhovnik

Ob 50 letnici Gregorčičeve Zlate knjige

I

Krasne piruhe prejme slovenski narod za letošnjo Veliko noč. Sloveči naš pesnik X. izdal bode namreč te dni prvi, deset tiskanih pol obsežni zvezek svojih divnih poezij. Knjigo sta prekrasno natisnila Klein in Kovač. S tem kratkim naznanilom je iznenadil »Lj. Zvon« Slovence v svoji 4. številki 1. aprila 1882.

SIMON GREGORČIČ in IVAN VRHOVNIK v Pragi (1. 1885)

Obširnejše »vabilo na naročbo« je objavil pesnik sam — podpisal se je »Zvorov« X — na veliko soboto 8. aprila 1882 v »Sl. Narodu«, kjer pravi: »Te dni pošljem mej svet zvezek svojih poezij. Knjiga bo devet (recte deset) tiskanih pol debela, s prav krasnim in močnim papirjem, kakeršnega nij imela do zdaj še nobena pesniška zbirka slovenska. Cena bode zvezku po jeden goldinar. Slovence, ako sem si pridobil mej njimi kaj čitateljev in prijateljev, vabim s tem prijazno na naročevanje. Na-

ročila z naročnino vred naj se blagovoljno pošiljajo založniku g. Ignaciju Gruntarju, c. kr. notarju v Logatci, pri katerem jedinem se bode dobivala knjiga. Ob enem prosim sl. občinstvo, zlasti gg. bogoslovce, dijake, pa tudi druge ob enem kraji živeče rodoljube, da bi si blagovolili knjižico skupno naročevati, da s tem gosp. razpošiljatelju olajšajo trud.«

Dne 17. aprila je naznanil »Sl. Narod«, da je že izšel 1. zvezek Xovih poezij in da za naročila iz Ljubljane posreduje tudi g. prof. Levec — s pristavkom: Za danes le toliko, da tako krasne knjige še nismo imeli.

Kdaj je bila spočeta? Ko je bil Gregorčič v jeseni 1881 opomnil prijatelja Gruntarja, naj Kocijančičeve pesmi da v natis z nespremenjeno prvo stranjo, kakor je želel skladatelj, je pristavil: »Tudi meni včasih prihaja skušnjava, da bi izdal zbirko mojih pesni; a ko jih pregledujem, spoznavam, da ne smejo pod mojim imenom na dan. So vže take vmés, da bi mi jih farizeji in otroci (odrasli) zamerili ter da bi moral le trpeti zaradi njih. Ko bi bil šel pa k »Matici«, izdal bi jih bil gotovo. Tako pa najberž ne bom videl sebranih mojih rim.« (DS 1916, Gregorčičeva pisma Gruntarju, 8. pismo.)

Boječ se nagle smrti, »je popravljaj svoje pesni in prirejal rokopis, da bi vsaj ta stvar ostala za mano kolikor moči brez velikih napak« (DS 21). O božiču 1881 je stopil Gregorčič v začasni pokoj (DS 1916, 88).

Tista »skušnjava« ni odnehala. Meseca decembra 1881 je dozorevala pesnikova namera, da izda zbirko. Tedaj je pisal Gruntarju: »Pesni, o katerih sem Ti omenil, so staro blago; eno ali 2 želim vtisniti novi. Firma za vse bo X., čeprav so bile nekatere tiskane pod drugimi.« A še je omahoval, kar priča dostavek ob robu: »A stvar ni vendar prav gotova, da bi jih tiskal, pa najberže se zgodi (iz pisma, ne objavljenega v DS).«

Da izide Gregorčičeva knjiga, se je menda odločilo neki ponedeljek istega meseca na sestanku prijateljske trojice: pesnika, Gruntarja in Erjavca v Gorici. »Meni so te dni začele zopet neke muhe po glavi rojiti — je sporočil Gregorčič Gruntarju — v ponedeljek razodenem svojo misel Tebi in Erjavcu, videl bodem, kaj porečeta!« (DS 22.)

Lahko si mislimo, da sta oba rade volje pritrdila pesnikovi nameri in sprejela dani nalogi: Erjavec cenzuro posameznih pesmi, Gruntar založbo oziroma razprodajo knjige. Temu je pisal Gregorčič kmalu po sestanku: »Še eno, ali tu zahtevam strogo molčanje, dokler Ti jezika ne odvežem. To zimo izdam 50

(zbirka je narastla na 57) izbranih svojih pesnij, — v ta namen pojdeš z mano v Ljubljano, da skleneva pogodbo. Dokler ne bo stvar dotiskana, je ne razglasim, sicer bi mi morda delali overe, k fait accompli bodo gotovo molčali. Pomislil sem stvar, da na zadnje je le bolje, ako se spet prikaže na dan kaka slovenska zbirka. Ako hočeš, da bode Tvoje ime združeno z mojim, ponujam Ti založništvo, — a samo iz tega vzroka, denar Ti naravnost odštejem sam. Jaz le želim, da se naju prijateljstvo javno pred svetom zabeleži (prv. izkaže). O tem ne govôri, tudi z najboljšimi prijatelji ne!» (DS 23.)

Iz gorenjega je jasno, da je bil pravi založnik knjige pesnik sam, po imenu le Gruntar. Ko se je zbirka že tiskala, mu je pisal: »Glede plače pri Kleinu to: Ako nemaš Ti denara, ne skrbi, zdaj imam jaz precej novcev, ker sem vino prodal. Meni je bilo le do tega, da si Ti podpisan kot založitelj« (DS 29).

Ko je pero nanese na izdajo IV. zvezka poezij, je Gregorčič 17. sept. 1906 omenil podpisanemu, da mu je notar Gruntar res ponudil založništvo; »a tega niti ne potrebujem, saj bi isto storila »Narodna tiskarna« v Gorici ali pa tudi jaz sam« — je pripomnil. »Tudi pri prvem zvezku ni notar založil niti solda, plačal sem vse jaz in dal sem mu samo imenno založništvo, da sem ga vpeljal med svet.«

Svojima prijateljema je nameraval posvetiti pesemsko zbirko. V začetku leta 1882 je omenil Gruntarju: »Erjavcu sem rekel, da pesmi, ako jih izdam pod pravim imenom, posvetim Tebi in njemu; on se tega brani, češ da pesni s tem nič ne pridobijo. — Da me Ti siliš priobčiti tudi en odlomek iz daljše pesni («Biser»), mu nisem povedal« (DS 27).

Dne 6. jan. je bil Gregorčič v Ljubljani (Levčeva zapuščina v m. arh.). Oglasil se je pri Kleinu in Levcu. Prvega pogoji za natis so se zdeli Gregorčiču trdi. »Mož tirja, ako vzamemo papir I. vrste, po 48 for. od pole, češ da ga njega stane papir po 32 for. od pole. Stroška bo torej precej, a vdal sem se v to. Kakor hitro mi pošlje pogodbo, izročim mu rokopis. Zahteval sem pa v pismu od njega, da mora biti knjižica do velike noči tiskana.« je poročal pesnik v istem dopisu Gruntarju.

Levcu je pisal 5. marca iz Rifenbergga: »Ko sem bil v Ljubljani, ponudil si se mi sam za eno korekturo mojih pesni, ki so se zdaj pričele tiskati. Takrat sem menil, da bom sam lahko vse opravil, a zdaj vidim, da bo stvar prepočasna, ako pojde vse skozi moje roke. Ako torej vtegneš, sprejemem hvaležno Tvojo ponudbo. Odgovori mi na to, da naročim g. Kleinu, naj Ti pošilja zadnjo korekturo, s katero, upam, ne boš imel veliko sitnosti, ker bom jaz zelo vestno pazil pri popravljanju« (Levčeva zap.). — »O tem pa, da se moja zbirka tiska, začasno še molči« (ib.).

Hkrati je prosil pesnik Levca sveta zaradi razprodaje. »Jaz ne nameravam dajati dobičkov knjigotržcem. Jaz sam sem zdaj brez službe in tudi ona, ki me čaka (na Gradišču), je najubornejša v škofiji; zato bi stvar rad po prijateljih razpečal.« (ib.).

Že 8. marca se je odzval Levec pesniku z obširnimi načrtom za razprodajo knjig. Nasvetoval mu je natis in razposlatev kakih 400 naročilnih pol. Za realko prevzame nabiranje naročnikov Levec sam. Za bogoslovje je toplo priporočil presbiterja Ivana Lavrenčiča, »vrlega dečka«, za gimnazijo sedmošolca Janka vit. Bleiweisa Trsteniškega. Obljubil je, da mu da pojasnila še o drugih krajih in tiskane adrese Zvonovih naročnikov. Naposled ga je opozoril, naj naroči tiskarni, da opremi nekaj stotin knjig s križnimi zavitki, kar polajša razpošiljanje; končal je s pripombo, da knjižni paketi ne smejo presegati teže 5 kg, sicer bi se poštnina jako podražila (ib.). Za vezavo je nasvetoval Bambergga.

Poleg Erjavčevih (gl. DS 1907 Opeka, Iz I. zv. Gregorčičevih Poezij in LZ 1916, Rokopis I. zv. G-evih P.) je uvaževal pesnik tudi nekatere popravke, ki mu jih je ob korekturi nasvetoval Levec; v marsičem mu je hvaležno pritrdil v dopisu 20. marca (Levčeva zap.).

Gruntarju je naznanil veselo vest: »Sinoči sem prejel obrazec bodoče knjige. Vedóč, da te stvar interesuje, pošljem Ti ga na ogled; vračati ni treba. Papir je prav fin, črke in okvirove črte prav lepe. Samo kitice se mi zde za las preveč narazen, zato jih bom vkazal bolj stisniti, da bode zgoraj par linij več prostora. Tudi številke bom zahteval zgoraj« (pismo, napisano na tiskani obrazec s pesmijo »Veseli pastir«, v DS ne objavljeno). In kak teden pozneje: »Knjiga se tiska, zdaj sta vže 2 poli na čisto tiskani in drugi dvé pa korigirani. Knjiga bo tako lepa, da dozda ni imela nobena slov. pesniška zbirka tako lepe zunanje oblike. Jaz sem podpisal svoje pravo imé, in Tebe kot založnika! Posvetil knjige nisem nikomur, ker se je Erjavec branil in deloma tudi Ti. Pri pesmi »Slovó in naročilo« sem Te pa imenoval« (DS 30).

Tudi obsežnost knjige je končno določil. »Torej naj bode — je pisal Gruntarju 4. marca — dodam celo polo, da bode 160 strani... Gradiiva za še eno polo imam: dodam znani Ti odlomek («Biser») in še dve drugi pesmi; eno teh sem ta hip (2¼ popoldne) končal; spisal sem danes blizu 70 verzov. Naslov pesmi je »Oljki«, šteje blizu 140 verzov, morda jo pošljem prej tudi »Zvonu«, ker je oljčna nedelja tukaj.« («Zvon» je objavil pesem »Oljki« v aprilski številki. Oljčna ali cvetna nedelja je bila 2. apr.) Knjiga izide v 1800 izvodih. Gruntar mu je svetoval, naj bi se natisnilo 3000. »Iz razprodaje knjig bom nekoliko razvidel, v koliko so moje poezije res priljubljene.«

Levec je zbiral podatke o pesnikovem življenju. S kratkim življenjepisom mu je postregel Gruntar, ki ga je opozoril na Erjavca, dr. Rojica in Frana Smrekarja, vikarja na Ljubušnjem, čigar novo mašo je proslavil Gregorčič leta 1866 v sonetom »Daritev« (akrostihon). Na podlagi Smrekarjevega jako obširnega poročila je opisal Levec pesnikovo preteklost v »Lj. Zv.« 1882, 312.

A kakšno misel je imel Gregorčič o tem? V gorenjem dopisu Gruntarju trdi: »Gle-

de dat iz mojega življenja, se mi zdi, da niso potrebne: zdaj naj kritikujejo pesmi, biografija naj se spiše po smrti; morda jo spišem celo sam kedaj, da ne naredo iz mene kaj drugega nego sem v resnici.« (ib)*

(Dalje)

* Gregorčiču je jako ugajal življenjepis, ki ga je objavil Josip Čebular (najbrž psevdonim, SBL ga nima) v sarajevski »Nadi« 1895, 215, 236.

knj. 11, 1952. št. 19.

3

I. Vrhovnik

Ob 50 letnici Gregorčičeve Zlate knjige

II

Ne prej ne pozneje se široki stoji pri nas niso zanimali za kakega pesnika tako, kakor so se za Xa, čigar krasne pesmi so izhajale v obeh »Zvonovih«. Vse je vpraševalo: Kdo je »Zvonov« X? Podpisanemu ga je odkril tedanji škofjeloški kapucinski gvardijan o. Otokar Cejan, goriški rojak in pesnikov dober prijatelj.

samo več Xa, več Xa! In Zupan je katehet na gimnaziji! Od škofovega kaplana Koblarja samega vem, da mora škofu Pogačarju pri večerji vselej prebrati ves Zvon in da vselej vpraša, če je kakšna Xova pesem v njem. Ta X mu je pri vsaki številki prva briga.***) Tudi z Winklerjem****) sva se že menila o Tebi — pesniku. Nekako ponosen je nate, da si njegov rojak (pok. Jos. Ivančič).

SIMON GREGORČIČ
in ANTON AŠKERC

O vsesplošnem zanimanju zanj je prejel Gregorčič od Levca o tem času naslednje poročilo:

Naši ljudje se zanimajo več zate in za Tvoje poezije, kakor Ti sam misliš. Šempeterski kaplan Zagorjan*) n. pr. je tvoj glasonoša po Ljubljani. Ali ga poznaš? Profesor Toma Zupan, vodja v Alojzijevišču**) (malem semenišču) me je vprašal oni dan, zakaj Ti v Zvonu tako malo pišeš. Rekel je, da je z Zvonom zadovoljen,

*) Ivan Zagorjan, rojen v Postojni 1842, posvečen 1865, kaplan v Dragatušu, Rovtah, Senožečah, kjer je pri volitvah vplival, da je zmagala narodna stranka; knezoškof Ivan Zlatousti Pogačar ga je zato premetil k Sv. Petru v Ljubljano; od leta 1887 do smrti 1907 župnik v Radečah pri Zidanem mostu.

**) Vodstvo Alojzijevišča je izročil vladika Pogačar Zupanu leta 1881. Knezoškof Missia mu ga je zaradi narodnega mišljenja vzel leta 1893.

»Da se taki duhovniki, kakor sta knezoškof in ljubljanski gimnazijski katehet zame zanimata, me tolaži; bal sem se namreč največjega nasprotovanja od duhovniške strani,« je pisal Gregorčič 7. aprila 1882 Levcu.

Glasovi, zveneči iz Gregorčičevih »Poezij,« so bili tako nežni, neprisiljeni, srce ogrevajoči, kakor narodna pesem — kaj čuda, da so tako globoko prodrli v narod. Iz srca so prihajali in v srca so šli. V šestih tednih je bilo razprodano 1250 izvodov (LZ 1882, 381). Tolikšnega uspeha dozdej ni imela nobena slovenska pesemska knjiga.

***) Poleg Xa je Pogačar visoko cenil Erjavca. Razvnel se je ob čitanju njegovega »Raka«, veselil se lepih izrazov in se čudil velikemu napredku slovenskega jezika.

****) Andrej baron Winkler, goriški rojak, je bil deželni predsednik na Kranjskem (1880—1892). Umrl je v Gradcu leta 1916 v 91 letu starosti. (Glaser, Zg. sl. sl. III, 118).

Razprodajo je pospešil Levec, ker je dal na razpolago organizacijo »Lj. Zvona«, ki je imel tedaj svoje poverjenike v vseh krogih. Največ pa so pripomogli časniki, ki so se častno kosali v priporočevanju krasne pesemske zbirke. Prvenstvo v tem poslu je šlo »Lj. Zvonu«, ki jo je nazval »Zlato knjigo«.

Tudi »Slovenec« izprva ni delal izjeme. Tedaj ga je imel še v rokah Lipe Haderlap, ki je čestital pesniku in slovenskemu narodu za to lepo knjigo (Sl. 20. IV. 82). Takoj pa je spremenil barvo, ko mu je 1. maja postal urednik upokojeni župnik Jožef Jerič. Dne 11. maja je »Sl.« zavračal preneglo hvale, oporekal čestitkama »Sl. Naroda« in »Slov. Gospodarja«. (Ponosno pa sme biti zlasti naše duhovenstvo, da je izmej njegovih članov vzrasel nam tak veleum, tak pesnik itd.) ter izjavi »Uč. Tovariša«, da se Gregorčičeva zbirka lahko daje v roko tudi mladini.

Slovenčev napad — pisava je Marnova — je vzbudil veliko ogorčenje. Dr. Mencinger je pisal Gruntarju: »Svetovna literatura se bo morala z imenom »S. Gregorčič« seznaniti, akoravno je skromno slovensko ime. Poet le malokomu znan mora počasi postati vsi Evropi znan. To je velikanska poezija! Kakor je Gregorčič velik, tako pôdel in nizek je možicelj, ki je v »Slovincu« od 11. t. m. v mali notici od zadaj blatil Gr. — Naš poet je blaga duša, bolelo ga bo to sumničenje v duhovskem listu; gotovo ga pa ne bo oviralo kmalu med svet poslati tudi drugi zvezek svojih genijalnih del.« (Levčeva zap.).

Dr. Mencingerjeve besede so pesnika neizrečeno razveselile, saj »je mož fin poznavalec poezije in sam poet« (DS 40). V tolažbo so mu bile izjave braslovškega dekana Jakoba Bohinca, kobariškega častitega starčka Andreja Jekšeta, ki je prerokoval nesmrtnost Gregorčiču: »Živeli boste, dokler bodo Slovenci,« knezoškofa Pogačarja, ki se je pismeno zahvalil za poklonjeno mu, krasno vezano knjigo, pohvalil poezije in pristavil, da bi se mu rad tudi osebno zahvalil. »Ako so taki možaki na moji strani, koga bi se bal?« (DS 40), se je osrčeval napadenec.

V »Lj. Zvonu« je izšel pesnikov odgovor v krepkih verzih.

Dne 10. jun. je sledil v »Slovincu« drugi napad, detajliran. Kritik se je spotikal ob pesmih: »Pastir«, »Človeka nikar«, »Izgubljeni cvet«, »Izgubljeni raj«, »O nevihti«, »V celici«, »Lastovkam«, »Romarica«, »Dekletova molitev«, »Vojakove neveste poroka«, »Jeftejeva prisega«, »Po bitvi«.

Napad je izzval krasen ciklus pesmi: »V obrambo« (LZ 1882 in ponatis). Gregorčič se je branil »brez zabavljanja, a odločno, da ne bo »Slov.« mislil, da iščem pri njem milosti« (DS 43).

Slog drugega »Slovenčevega« napada se vidno razločuje od prvega. Podpisani sluti, da ga je spisal Anton Kržič, tedaj katehet pri ljubljanskih uršulinkah. Odločno je to

zatrjeval pokojni župnik Ludovik Škufca, pisatelj članka »še nekaj Slovenčevemu cenzorju«, objavljenega v skrčenem obsegu v knjižici »Gregorčičevim kritikom odgovor in pouk«. O tej stvari vprašan, je odgovoril Levec 21. dec. 1912: »Določenega vam nič ne morem povedati. Jaz nisem informiran; toda mogoče bi pa to bilo in zelo verjetno tako, da bi potrdil, da imate prav. Tiste čase sta namreč Marn in Kržič mnogo občevala in vedno glave stikala.«

»Slovenčev« napad in Pajkova neosnovana kritika Gregorčičevih »Poezij« v »Kresu« so razburili duhove. Skoraj ni bilo sestanka brez razgovora o Zlati knjigi. Debato o njej je doživel celo žagrad ljubljanske stolne cerkve. O tem je pokojni kamniški dekan, častni kanonik Ivan Lavrenčič sporočil 23. aprila 1928 naslednje: »Bil sem priča (tedaj bogoslovec) razgovorom starejših, veleuglednih gospodov***** v ljubljanski stolni zakristiji, med katerimi je bil tudi prošt Josip Zupan. Tolmačili so nekatere Gregorčičeve pesmi po mojem mnenju nepravilno. Se mi ni zdelo taktno, da bi bil tako odličnim gospodom kar tam ugovarjal. Stopil sem rajši še istega dne v stolno župnišče k proštu Zupanu z zvezkom poezij s prošnjo, da pesmi, o katerih je bil govor v zakristiji, prečita. Bral je jako pazljivo in nato rekel: »Ne najdem v njih ničesar, da bi bilo veri ali morali nasprotno.« — Nabiral sem naročnike poezijam iz lastne inicijative — je pripomnil Lavrenčič. Priglasili so se skoro vsi bogoslovci, kar umevno, saj je bila narodna zavest v mojem času v semenišču na višku. Vodstvo (dr. Jan. Gogala) ni delalo v tem nikake zapreke, tudi izmed profesorjev bogoslovja nisem čul niti najmanjše graje.«

O Lavrenčičevem izvrstno premišljenem nastopu in proštvu sodbi je obvestil pesnika Levec s pristavkom, da je prošt Zupan strog duhovnik. Potolažen je pisal Gregorčič Gruntarju: »No, ako še strogi možje ne morejo stopiti pod njih bandero, bo malo njih kardelo in šimon, čeprav se mora sam boriti z njimi, ne umakne se mu z bojišča. Ta kopica je najbrž mislila, da me ubije s prvim udarcem, da hitro vsa duhovščina sè škofijo na čelu plane ná me. Dozdaj se jim ni posrečilo« (DS 43).

Da je del gorenjske duhovščine na njegovi strani, je dokazala Gregorčiču zaupnica skromne zunanosti, »a precej lepe vsebine«, sestavljena ob godu sv. Cirila in Metoda, podpisana od 18 duhovnikov, med njimi 7 župnikov. Tedanji nakelski kaplan je obiskal ž njo bližnja župnišča. Gospodje

***** To so utegnili biti kateri iz tedanjih stolnih kanonikov: poleg prošta Jožefa Zupana dekan Jurij Volc, Jožef Pavšler, Fran Kramer, Peter Urh, Friderik pl. Premerstein, Henrik Pauker pl. Glanfeld, Anton Urbas, Andrej Čebašek, Andrej Zamejic — in iz stolnih vikarjev: Iv. Porenta, Jožef Erker, Mavriliš šarabon in beneficijat Karol Klun (Cat. Cleri).

so radi podpisovali. Predoseljski župnik Jožef Kerčon je pripomnil, da bi bila potrebna pesmi »Izgubljeni cvet« na koncu moralna kitica. Podpis je odrekel tržiški župni upravitelj, poznejši novomeški kanonik Fran Špendal.

Zaupnica je natisnjena v Burgarjevem življenjepisu Simona Gregorčiča str. 35. Prvi jo je podpisal 80-letni duhovni svetnik zlatomašnik Anton Zarnik, župnik v Naklem, velik častilec pesnika Gregorčiča; najbolj mu je ugajala njegova balada »Tri lipe«. S toplimi besedami se mu je zahvalil pesnik:

»Prečastiti gospod župnik! Vam kot prvopodpisanemu na zaupnem pismu meni izročnem, izrekam najtoplejšo in najiskrenejšo zahvalo. Da ste me neizrečeno razveselili, tega mi pač ni treba posebe povdarjati! Bil mi je ta cenjeni list hladilo za vdarce, kateri so me zadeli od drugod.

Gorenjska stran nima torej, kakor vidim, samo zdravih krajev, voda in zdravega zraka, marveč tudi zdrava srca in zdrave glave, ki prav čutijo in bistro umejo vsako stvar. Bodite uverjeni, prečastiti gospod, da niste izkazali svojega zaupanja nevredniku: kakor ste Vi umeli moje »poezije«, tako hočem, da jih ljudje sploh bero; kdor jih tolmači drugače, napačen tolmač je!

Vaš dopis ohranil si bodem kot ljub in drag spominek. Prosim Vas, preč. gospod, blagovolite ta moja iskrena čutila zahvalnosti prijaviti tudi drugim podpisanim v. č. gospodom. Sicer pa se Vam tudi javno zahvalim v inseratu »Slov. Naroda!« Bog živi Vas in vse z Vami sopodpisane gospode!

Z najodličnejšim spoštovanjem iskreni čestilec

S. Gregorčič m. p., duhovnik.

Na Gradišči, 22. 7. 82.

Dan pozneje je prinesla dopisnica tudi nakelskemu kaplanu zahvalo z Gradišča:

V. č. gospod! Danes se po Vašem v. č. g. župniku zahvaljujem vsem na adresi podpisanim gospodom za izkazano mi zaupanje. Zdi se mi pa, da ste Vi zaupnic pisali in sestavili in najbrže tudi prvi misel sprožili; zato dovolite, da se Vam, vrli tovariš in preiskreni narodnjak, s tem še posebe zahvalim. Vaše priznanje dajalo mi bode kreposti in moči za prihodnje delovanje. — V prihodnji številki »Zv.« bo moja »obramba« končana. Kedor bo še vnaprej, prebravši jo, napadal moje »poezije«, nje ga ne bom mogel več šteti mej zaslepljenec, nego v drugo vrsto ljudi, katero nečem поблиže karakterizovati. Na zdravje! Vaš S. Gregorčič, m. p.

V »Slov. Narodu« je izšla pesnikova »Javna zahvala«: Vsem preč. gospodom duhovnim sobratom s prijazne gorenjske strani, podpisnikom izročene mi zaupnice izrekam po tej poti najtoplejšo zahvalo za njihov tako krasen in iskren izraz soglasja z mojim skromnim delovanjem na pes-

niškem polju. Zagotavljam Vas, preč. gospodje, vrli narodnjaci, da hočem tudi v prihodnje svoje slabotne moči posvetiti delu za ubogo a tako ljubljeno slovensko domovino. Na Gradišči, v 22. dan julija 1882. S. Gregorčič.

Na velikega šmarna dan 1882 se je udeležil naš pesnik Jurčičeve slavnosti na Muljavi, kjer ga je Janko Kersnik v imenu zbranega naroda pozdravil s krasno zdravico.

Z Muljave je šla Gregorčičeva pot na Goričane. O njej je poročal prelat Tomo Zupan 4. marca 1928: »In sva z Muljave od Jurčičevanja skupno in neločljivo hodila naprej — skozi domovje priklenjenega polža: on šopek v gumbnici — jaz, kakor brezpomotno vselej v znamenje narodnega žalovanja brez kacega šopka... Gregorčič: »Ali bi me Vi peljali na Goričane k škofu Pogačarju?« — »Prav rad!« — In sem ga pripeljal. — Škof: »»Ali sami potujete?«« — »Ne, z notar Gruntarjem.« — »»Kje pa je?«« — »V Medvodah čaka.« — »»Zakaj da ga niste gori pripeljali — prosil bi Vaju bil, da bi bila pri meni kosila.«« Vsedli smo se — morda je bilo od 9—10ih. Zrezek, vino. Dvigne se Gregorčič in v lepi, kratki štrofi nazdravi škofu. — Kolikokrat sem obžaloval, da ne stenografujem — besedi danes ne vem. — In kaj ljubljanska kapiteljina? Do mene si menda ni upal nikedo. Na zadnje si izberejo Zlatoustu vdanega Urha in ta me je prišel vprašat v alojzijevisko vodijevino: »Ali ste res Vi peljali Gregorčiča na Goričane do škofa?« — »Res!« — »Kako pa je bilo?« — »Ne morem povedati, dovolj povedati, kako veselje sem z Gregorčičem učinil Zlatoustu.«

Pot od Naklega do Kranja ob pivškem polju, skozi Temnik, mimo struževskega znamenja in potem ob Savi — kolikrat sem jo prehodil, a tako radostno razpoložen nikdar več, kakor takrat, ko me je nekega pomladanskega popoldneva pred 50 leti spremljal Gregorčič, ne osebno, ampak s svojimi »Poezijami«. Ko sem se odpravljal v Kranj, mi je prinesla podbreška potovka, tedanja nakelska pošta, Zlato knjigo, ki sem jo gredoč čital, takrat nevezano, a zdaj zlato obrezano, rdeče vplatničeno in, kar ji daje visoko ceno, opremljeno izza 11. junija 1894 s pesnikovim podpisom.

Popravi: V zadnji številki citaj na str. 473 v drugi vrsti zadnjega odstavka: s o r r e n t s k i in ne sovjetski izvoščki. — Na str. 480—481 citaj pravilno: konji imajo prednost... V članku »Skrivnost dela« na str. 470. se prvi stavek zadnjega odstavka glasi pravilno tako-le: »Zato je jalovo, če z vidika današnjih, v marsičem še primitivnih, mučnih načinov ročnega dela zanikujemo prvenstvo ideje in inteligence pri materialnem delu.«